

[redacted]
persoonlijke levenssfeer

[redacted] Den Haag

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Kenmerk
2021-0000665436

Uw kenmerk

Datum **06 JAN 2022**
Betreft **Beslissing op klacht**

Geachte mevrouw [redacted]

Hierbij zend ik u mijn bevindingen en oordeel (als bedoeld in artikel 9:12, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht) naar aanleiding van de klacht, die u namens uw cliënt, de heer F. Veerman, bij brief van 8 januari 2021 bij de AIVD heeft ingediend.

1. Inleiding

De klacht betreft het optreden van de AIVD dan wel de rechtsvoorganger de BVD, jegens uw cliënt. Dit optreden houdt verband met de door de heer Veerman geuite vermoedens van spionage van de heer A. Khan bij zijn voormalig werkgever VMF Stork.

De AIVD heeft uw klacht ter behandeling doorgestuurd aan de afdeling Juridisch Adviseur van de Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving (hierna: CZW/JA). Op 22 februari 2021 is aan u bevestigd dat uw klacht in behandeling is genomen samen met de verkenning of er concrete gedragingen van de overheid zijn die nog nader te onderzoeken waren. In dat kader is op 29 oktober 2020 met de heer Veerman en u een gesprek gevoerd op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarin het bovenstaande eveneens is toegelicht. Een verslag van dat gesprek is u eerder toegezonden en treft u als bijlage aan.

Op 24 februari 2021 heeft u mij op de hoogte gebracht van het plotselinge overlijden van de heer Veerman. Op 4 augustus 2021 heeft u mij bericht dat u in overleg met de nabestaanden van de heer Veerman geen nadere getuigen (kunt) aandragen ten behoeve van het onderzoek naar de bejegening van de heer Veerman door de toenmalige BVD en dat u de namens de heer Veerman ingediende klacht handhaaft.

2. Omschrijving van de klacht

In uw brief van 8 januari 2021 stelt u dat de heer Veerman gedurende een groot aantal jaren en met grote regelmaat is benaderd door mensen van de BVD, zowel

op het werk bij Stork als in zijn latere werkkring bij het GAK, als privé. Daarbij werd de heer Veerman volgens u onder druk gezet dat hij 'zijn mond moest houden' over de spionageaffaire. Brieven die de heer Veerman van de heer Khan had ontvangen moest hij afgeven.

Vervolgens meldt u meer concreet de volgende gedragingen:

1. De heer Veerman werd door medewerkers van de BVD toegesproken alsof hij verdachte was. De heer Veerman werd onder druk gezet om de van Khan ontvangen brieven af te geven aan de BVD c.q. de directie van Stork en zijn mond te houden over zijn verdenkingen richting de heer Khan.
2. Na het ontslag van de heer Veerman werd hij bij zijn nieuwe werkgever in Hilversum direct weer benaderd door medewerkers van de BVD. De medewerkers hebben de heer Veerman ter plekke een aantal malen en gedurende enkele weken verhoord.
3. Medewerkers van de BVD hebben de heer Veerman in de periode na zijn ontslag diverse malen thuis in Huizen – onaangekondigd – benaderd en geïntimideerd. Er stonden geregeld auto's in de straat waar de heer Veerman woonde met zijn gezin.
4. In 1983 is de heer Veerman opgeroepen voor een verhoor in de zogenoemde Bijlmerbajes. Het gesprek, waarbij zowel medewerkers van de BVD als medewerkers van zijn voormalige werkgever en de advocaat van zijn voormalige werkgever aanwezig waren, was echter uitdrukkelijk geen getuigenverhoor, maar een gesprek waarbij de heer Veerman werd 'gegijzeld'. De heer Veerman werd zwaar onder druk gezet om zijn mond te houden over hetgeen hij wist over de atoomspionage. Tevens werd hem meegedeeld dat zijn ontslag verband hield met de melding van de misstanden waarbij de heer Khan was betrokken.
5. Het vermoeden bestaat dat de heer Veerman als verdachte in een internationaal opsporingssysteem is opgenomen, daar hij bij bezoek aan het buitenland herhaaldelijk werd aangehouden door buitenlandse autoriteiten.

U stelt dat de gedragingen van de AIVD en de rechtsvoorganger de BVD jegens de heer Veerman onbehoorlijk zijn geweest en onderzocht dienen te worden.

In het gesprek op 29 oktober 2020 is bovenstaande eveneens toegelicht.

3. Wettelijk kader

Titel 9.1 Algemene wet bestuursrecht (Awb).

4. Bevindingen

Overwegingen

Naar aanleiding van het rapport van het Huis voor Klokkeluiders naar de bejegening van atoomklokkeluiders Frits Veerman heeft het kamerlid van Raak vragen gesteld aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waaronder de vraag om een gesprek aan te gaan met de heer Veerman in het kader van genoegdoening. In het antwoord op die Kamervragen is aangegeven dat het rapport van het Huis voor Klokkeluiders geen betrekking heeft op gedragingen van overheidsorganisaties. In het antwoord is tevens aangegeven dat met de heer Veerman een gesprek wordt gearrangeerd om te bezien of er in dit kader concrete gedragingen van overheidsorganisaties zijn geweest jegens de heer Veerman die hem hebben benadeeld, die in het verleden nog niet zijn onderzocht en die alsnog aanleiding geven tot onderzoek.¹

Naar aanleiding van de in 1983 ingediende klacht is onderzoek gedaan door de Nationale Ombudsman naar gedragingen van de overheid. De Nationale Ombudsman concludeerde in 1986 dat geen sprake was van niet-behoorlijke gedragingen van de BVD. Het nu verrichte onderzoek richt zich derhalve op gedragingen die nog niet eerder onderzocht zijn, maar die nog wel te onderzoeken zijn. Uw klacht is in behandeling genomen samen met de verkenning of er concrete gedragingen van de overheid zijn die nog nader te onderzoeken vallen.

Hoewel artikel 9:8, eerste lid, aanhef en onder b, van de Awb een bestuursorgaan niet verplicht om een klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden, heb ik besloten gebruik te maken van mijn bevoegdheid de klacht in behandeling te nemen.

In dit kader merk ik ten algemene op dat een onderzoek naar feiten die lange tijd geleden hebben plaatsgevonden lastiger is uit te voeren dan naar meer recente gebeurtenissen. De gedragingen van overheidsorganisaties die de heer Veerman mogelijk hebben benadeeld hebben zich afgespeeld in de jaren 70 en 80 en zijn in uw klacht weinig gespecificeerd. Ik heb zo goed mogelijk onderzocht wat wel concreet was of wat mogelijk concreet kon worden, onderzocht.

Beoordeling

De volgende aanknopingspunten voor een mogelijke benadeling zijn nader onderzocht:

1. Gesprekken met de BVD en de politie

In de klacht stelt u onder de punten 1, 2 en 3 dat de heer Veerman meerdere malen door medewerkers van de BVD werd benaderd en toegesproken alsof hij verdachte was. De heer Veerman werd onder druk gezet om de van Khan ontvangen brieven af te geven aan de BVD c.q. de directie van Stork en zijn mond te houden over zijn verdenkingen richting de heer Khan. Ook zou hij gedurende

¹ Aangangsel Handelingen II 2019/20, nr. 4068.

enkele weken zijn verhoord. In het gesprek op 29 oktober 2020 is daarnaast aangegeven dat de heer Veerman naar schatting zo'n 30 keer door de BVD en/of de recherche is gehoord (in zijn woning in Laren, zijn woning in Huizen en bij zijn werkgever) en er zouden zonder kenbare machtiging huiszoeken bij hem zijn gedaan. Dat alles heeft hij als zeer intimiderend ervaren en heeft hem belemmerd in zijn sociale functioneren.

Door medewerkers van de afdeling Juridisch Adviseur van mijn ministerie (hierna: CZW/JA) zijn stukken bij de AIVD ingezien die betrekking hebben op de heer Veerman. Inzage in deze documenten leverde geen enkele aanwijzing van intimiderende bezoeken aan het adres van de heer Veerman door de BVD en/of recherche. Er is weliswaar een drietal keer met hem gesproken, zowel in Laren, in Huizen als bij zijn werkgever in Hilversum, maar omdat hij als getuige kon fungeren in de strafzaak tegen Khan is dat niet vreemd. Uit de stukken die door CZW/JA zijn ingezien, blijkt dat de BVD drie keer met de heer Veerman heeft gesproken. Die gesprekken hebben op de volgende data plaatsgevonden: 9 september 1976, 2 juli 1979 en 10 augustus 1979. Doordat het gesprek van 2 juli 1979 plaatsvond op het GAK en later werd voortgezet ten huize van de heer Veerman in Laren, kan het zijn dat de heer Veerman dit heeft gepercipieerd als twee gesprekken.

Voorts blijkt uit een proces-verbaal van de politie Hilversum van 4 juni 1980, dat eerder ook door de AIVD aan de heer Veerman is verstrekt, dat FDO, aldus de heer Veerman, de van Khan ontvangen brieven van de heer Veerman wilde hebben. De heer Veerman weigerde de brieven af te geven, waarna hij, volgens het proces-verbaal, de opdracht van FDO kreeg om 'ze dan maar te verbranden of weg te gooien'. Aan het eind van het proces-verbaal wordt bevestigd dat de heer Veerman 3 à 4 maal door de BVD is bezocht. Bij een van die gelegenheden heeft de heer Veerman de brieven van Khan aan de BVD afgegeven. Hieruit zou afgeleid kunnen worden dat de heer Veerman van FDO druk ervaarde om de betreffende brieven af te geven of te vernietigen. Dat die druk ook van de BVD zou zijn uitgegaan blijkt niet uit de stukken. Gelet op de constatering in een verslag van de BVD van het gesprek van 10 augustus 1979 dat de heer Veerman zich "redelijk coöperatief" opstelde, is het niet aannemelijk dat door de BVD grote druk werd uitgeoefend of dat de heer Veerman werd geïntimideerd. Dat laat onverlet dat de heer Veerman zich wel onder druk of geïntimideerd kan hebben gevoeld.

De heer Veerman gaf aan dat bij die bezoeken bij hem thuis altijd een rechercheur aanwezig was, zodat informatie daarover ook bij de politie aanwezig moet zijn. Omdat er in de jaren 70 en 80 nog geen nationale politie was, is door medewerkers van CZW/JA bij de gemeenten waar de heer Veerman woonachtig was en waar zijn werkgever was gevestigd, in Huizen, in Laren en in Hilversum, onderzoek gedaan naar de archieven van de gemeentepolitie. Daar zijn door de archivaris alle stukken uit die tijd gelicht. Uit deze archieven zijn geen

aanwijzingen naar voren gekomen dat de heer Veerman met betrokkenheid van de politie is gehoord of bezocht.

In het gesprek op 29 oktober 2020 heeft de heer Veerman aangegeven dat bij de gesprekken die de BVD met hem voerde ook altijd rechercheur [persoonlijke levenssfeer] aanwezig was. Door medewerkers van CZW/JA is contact gezocht met [persoonlijke levenssfeer], van wie de contactgegevens van u werden verkregen. [persoonlijke levenssfeer] heeft aangegeven dat hij bij geen van de gesprekken tussen de BVD en de heer Veerman aanwezig was. De heer Veerman heeft [persoonlijke levenssfeer] daarover wel geïnformeerd.

Vanwege het ontbreken van concrete aanwijzingen voor intimidatie door de BVD, zoals u onder punten 1 t/m 3 van uw klacht stelt, kan niet worden geconcludeerd dat hier sprake van is geweest. In de archieven is geen concrete aanwijzing gevonden dat er sprake is geweest van onbehoorlijk overheidsoptreden, zoals een (onrechtmatige) huiszoeking.

2. Getuigenverhoor

In 1983 is de heer Veerman opgeroepen voor een verhoor in het Kabinet van de Rechter-Commissaris te Amsterdam (Bijlmerbajes). Onder punt 4 van de klacht wordt gesteld dat het gesprek uitdrukkelijk geen getuigenverhoor was, maar een gesprek waarbij de heer Veerman werd 'gegijzeld'. In het gesprek op 29 oktober 2020 heeft de heer Veerman aangegeven dat hem geen verslag van het getuigenverhoor bekend is. Een kopie van die oproeping heeft hij na het gesprek aan CZW/JA overhandigd.

Bij het ministerie van JenV is navraag gedaan naar het verslag van dit getuigenverhoor, dat onderdeel moet zijn of hebben uitgemaakt van een strafdossier dat betrekking heeft op de zaak Khan. JenV geeft aan dat zij hiervan geen documenten hebben. Vervolgens is navraag gedaan bij de Raad voor de Rechtspraak naar het archief van de rechtbank. Daar zijn geen stukken aangetroffen met betrekking tot de zaak Khan. De Raad voor de Rechtspraak geeft aan dat op grond van de parketnummers een verzoek bij de rechtbank Amsterdam ingediend moet worden. De rechtbank Amsterdam geeft aan dat de stukken die zijn bewaard uit die periode zijn overgebracht naar het Noord-Hollands Archief.

Navraag bij het Noord-Hollands Archief leert dat in de zaak Khan alleen een proces-verbaal van de terechtzitting en het vonnis d.d. 14 november 1983 is bewaard. Er is geen getuigenverhoor van 16 februari 1983 bewaard en ook geen strafdossier. De Rijksarchiefinspectie heeft in 2005 een onderzoek naar de verblijfplaats van het strafdossier in de zaak Khan ingesteld en geconcludeerd dat het aannemelijk is dat het dossier destijds conform de regels is vernietigd. In de documentaire *In de ban van de bom* bevestigen de oud-vicepresident van de rechtbank Amsterdam, [persoonlijke levenssfeer] en oud-rechter [persoonlijke levenssfeer] dat het dossier van de zaak Khan was verdwenen.

Tijdens het gesprek met CZW/JA heeft de heer Veerman aangegeven dat hij zich wel kan herinneren dat Stork, de BVD en de recherche aanwezig waren, maar niet kon herinneren welke personen aanwezig waren, behoudens mr. P. L. Michels als rechter-commissaris en **persoonlijke levenssfeer** als advocaat van Stork/F.D.O.. De rechter-commissaris is in 2011 overleden. Door medewerkers van CZW/JA is via de Nederlandse Orde van Advocaten contact gezocht met **persoonlijke levenssfeer**, die indertijd optrad als advocaat van Stork. De advocaat van de voormalig werkgever van de heer Veerman kan zich niet meer herinneren of hij bij het verhoor van de heer Veerman is geweest. Het lijkt hem niet waarschijnlijk dat hij daarbij aanwezig was maar hij kan het niet uitsluiten. In het verlengde daarvan weet hij ook niet hoe dit verhoor is verlopen en kan hij daar niets over verklaren.

Omdat stukken over het getuigenverhoor niet meer terug zijn te vinden en er geen getuigen kunnen worden achterhaald, is het onmogelijk er een oordeel over te geven of er tijdens het verhoor concrete gedragingen zijn geweest van overheidsorganisaties die de heer Veerman hebben benadeeld, zoals u onder punt 4 van uw klacht stelt. Als de heer Veerman zich geïntimideerd heeft gevoeld door het optreden van de advocaat van Stork dan kan dat de overheid niet worden aangerekend.

3. Internationale signalering

Onder punt 5 van de klacht beschrijft u dat het vermoeden bestaat dat de heer Veerman als verdachte in een internationaal opsporingssysteem is opgenomen, omdat hij een aantal malen in het buitenland is aangehouden door opsporingsdiensten. De Nederlandse overheid zou daar volgens hem achter zitten. Ook in het gesprek op 29 oktober 2020 is dit punt naar voren gebracht.

Aan het ministerie van JenV is gevraagd na te gaan of hierover gegevens zijn te achterhalen. JenV heeft navraag gedaan bij Openbaar Ministerie en Nationale Politie. Het Openbaar Ministerie en de politie geven aan dat het uitgesloten is dat er gegevens zijn over een signalering van ruim 40 jaar geleden. Bovendien impliceert een signalering dat de heer Veerman verdachte is geweest. Dat was hij voor zover bekend niet, waardoor een signalering niet in de rede ligt. Als er nog iets van het dossier bewaard zou zijn, dan zou dat volgens JenV in het archief van de gemeente moeten liggen omdat er destijds geen nationale politie was (en de politie doet de signaleringen). Van een signalering is tijdens het raadplegen van het archief van de politie (zoals beschreven onder 1) niets gebleken.

Ook **persoonlijke levenssfeer**, die destijds optrad als rechercheur in de zaak Khan, geeft aan nooit een verzoek te hebben uitgezet om de heer Veerman nationaal dan wel internationaal te signaleren. Dat de Nederlandse overheid een rol heeft gehad in de aanhoudingen van de heer Veerman in het buitenland, zoals u in punt 5 van uw klacht stelt, kan dus niet worden vastgesteld.

4. Samenspanning met de werkgever

In het gesprek op 29 oktober 2020 gaf de heer Veerman aan dat zijn ontslag door de overheid en zijn werkgever in scene is gezet. Volgens de heer Veerman heeft de overheid "handjeklap gedaan" met zijn werkgever om hem te ontslaan. Hoewel u hierover in uw klacht niet in een afzonderlijk onderdeel uitweidt, acht ik het in het kader van een zorgvuldige klachtafhandeling aangewezen hierop in te gaan.

De heer Veerman heeft zich al op 29 augustus 1983 gewend tot de Nationale Ombudsman met een klacht over de BVD, omdat zijn ontslag bij FDO rechtstreeks verband zou houden met de kennis en informatie die hij had verstrekt aan de BVD. Op 3 oktober 1986 heeft de Nationale Ombudsman geoordeeld dat geen sprake is geweest van een niet-behoorlijke gedraging van de minister van BZK, verantwoordelijk voor de BVD. De Nationale Ombudsman overwoog daarbij dat aannemelijk was dat het ontslag niet rechtstreeks verband hield met het feit dat door klager gegevens over zijn werkgever aan de BVD had verstrekt.

In het rapport van 7 juli 2020 komt het Huis voor Klokkenuiders tot het oordeel dat het ontslag van de heer Veerman door FDO een vorm van benadeling is die het gevolg was van zijn melding van een misstand als klokkenuider. Het Huis vermeldt daarbij (pagina 5): "Verzoeker stelt tevens door handelen van de Nederlandse overheid nadeel te hebben ondervonden. Omdat de Nederlandse overheid hier niet als (voormalig) werkgever in de zin van de Wet Huis voor Klokkenuiders kan worden aangemerkt, kon dit geen deel uitmaken van het onderzoek door het Huis en behoorde dit niet tot de bevoegdheid van het Huis." Het Huis maakt daarbij geen gewag van mogelijke samenspanning tussen de werkgever en de overheid, hetgeen bij de beoordeling van gedragingen van de werkgever zeker mogelijk zou zijn geweest.

Voor de stelling dat de overheid met de werkgever van de heer Veerman heeft samengespannen ter zake van zijn ontslag is geen enkele aanwijzing. Het Huis voor Klokkenuiders heeft bevestigd dat de heer Veerman door het ontslag is benadeeld. Hierin heeft de overheid echter geen rol gespeeld, zo heeft de Ombudsman vastgesteld en het rapport van het Huis voor Klokkenuiders werpt daar geen ander licht op.

5. Oordeel

Het Huis voor Klokkenuiders heeft de heer Veerman erkend als klokkenuider en hem daarmee erkenning en eerherstel gegeven. Hij heeft in de jaren 70 van de vorige eeuw zijn burgerplicht vervuld en heeft vervolgens decennia gestreden om het onrecht dat hij voelde dat hem was aangedaan recht te zetten. De gebeurtenissen in de jaren 70 en 80 heeft de heer Veerman ervaren als grote druk en intimidatie en hij heeft zich belemmerd gevoeld in zijn sociale functioneren. Dat moet zwaar op hem hebben gedrukt, terwijl hij zijn burgerplicht vervulde. Hij heeft benadeling ervaren door zijn ontslag waar hem waardering had

moeten toekomen. Het is tragisch dat dit het leven van de heer Veerman zo heeft getekend. Ik betreur dat ten zeerste.

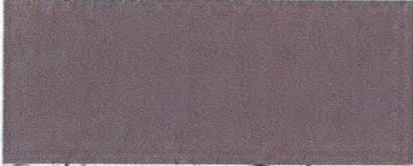
Ik moet in het kader van deze klachtbehandeling echter tot een oordeel komen over overheidsgedragingen die zich 40 tot 45 jaar geleden hebben afgespeeld. In het onderzoek dat daarvoor is verricht is geen aanwijzing gevonden voor een onrechtmatig en/of onbehoorlijk handelen van overheidsorganisaties. Gelet op het voorgaande ben ik daarom van oordeel dat uw klacht ongegrond is. Voor zover nodig wijs ik elke aansprakelijkheid ter zake af. Dat laat uiteraard onverlet dat de heer Veerman zich onder druk gezet en geïntimideerd heeft gevoeld. Ik betreur dat zeer, aangezien hij slechts zijn vermoedens over een misstand wilde delen. Het als oplettende werknemer wijzen op een ervaren misstand acht ik zeer prijzenswaardig.

U kunt binnen een jaar na de datum van deze afdoeningsbrief bij de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD een klacht indienen als bedoeld in artikel 114, eerste lid, Wiv 2017 over het handelen van de BVD/AIVD.

De Tweede Kamer wordt ook geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek. Ik ben voornemens de beslissing op de klacht en de onderliggende beslisnota openbaar te maken, met uitzondering van de daarin opgenomen persoonsgegevens. Graag stel ik u in de gelegenheid een zienswijze te geven op de openbaarmaking hiervan. U kunt dit doen door binnen twee weken na dagtekening van deze brief uw bedenkingen schriftelijk en gemotiveerd aan mij kenbaar te maken. U kunt uw eventuele zienswijze sturen naar: persoonlijke levenssfeer@minbzk.nl. Als ik binnen de aangegeven termijn geen reactie van u heb ontvangen, ga ik er vanuit dat u geen bedenkingen tegen openbaarmaking heeft.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Bijlage - Verslag hoorzitting

Het verslag is na de hoorzitting voorgelegd aan de heer Veerman en zijn advocaat. De opmerkingen die zij aan het verslag wensten toe te voegen zijn ingesprongen en cursief in de tekst weergegeven.

Datum	29 oktober 2020
Aanwezig	de heer Veerman en persoonlijke levenssfeer (advocate) persoonlijke levenssfeer (BZK), persoonlijke levenssfeer (BZK) en persoonlijke levenssfeer (BZK)

---

persoonlijke levenssfeer heet de heer Veerman en **persoonlijke levenssfeer** welkom.

De heer Veerman overhandigt aan elk van de aanwezigen vanuit BZK een aankondiging van de documentaire "In de ban van de bom" van de heer Bromet en KRO-NCRV, waarin de heer Veerman centraal staat.

persoonlijke levenssfeer licht toe dat het vandaag niet gaat om de atoomspionage aan de kant van de heer Khan. Het gaat vandaag om de heer Veerman en wat hem is overkomen. Het gaat ook niet over de vraag wat de heer Veerman in zijn relatie met zijn voormalig werkgever is overkomen, omdat het een andere partij betreft dan de Staat en het Huis voor Klokkenluiders daar een uitspraak over heeft gedaan. Naar aanleiding daarvan heeft een kamerlid (de heer van Raak) vragen gesteld aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waaronder de vraag om een gesprek aan te gaan in het kader van genoegdoening. In het antwoord op die Kamervragen heeft de heer Veerman kunnen lezen dat het gaat om de vraag wat gedragingen van overheidsorganisaties zijn geweest jegens de heer Veerman en wat voor nadeel daarvan door hem is ondervonden. In 1986 is ook onderzoek gedaan door de Nationale Ombudsman naar gedragingen van de overheid. De vraag nu is of er gedragingen zijn die nog niet eerder onderzocht zijn, maar die nog wel te onderzoeken zijn. Dit gesprek is geen onderzoek, maar dient om te verkennen of er aanleiding is en mogelijkheden bestaan eventueel nog onderzoek te doen.

De drie aanwezigen aan de kant van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK) stellen zichzelf kort voor. **persoonlijke levenssfeer** licht toe dat alle drie werkzaam zijn bij de Afdeling Juridisch Adviseur van de directie Wetgeving bij BZK. Deze Afdeling is niet ondergebracht bij een organisatieonderdeel dat eerder met deze zaak te maken heeft gehad. **persoonlijke levenssfeer** licht toe dat de aanwezigen vanuit BZK dit gesprek voeren namens de Minister van BZK.

persoonlijke levenssfeer vraagt de heer Veerman om welke gedragingen van de overheid het gaat die hem hebben benadeeld. Hij vraagt hem zo concreet mogelijk te zijn.

De heer Veerman licht toe dat vaststaat dat de conclusie van de rapporten die indertijd zijn opgesteld een andere uitkomst hebben dan het rapport van het Huis voor Klokkenluiders (hierna: Huis).

persoonlijke levenssfeer roept in herinnering dat het Huis geen onderzoek doet naar overheidsorganisaties, omdat het Huis daartoe geen bevoegdheid heeft.

persoonlijke levenssfeer vult aan dat het rapport van het Huis alleen gaat over de relatie werkgever – werknemer. In de antwoorden op de Kamervragen wordt verwezen naar het rapport van de Nationale Ombudsman uit 1986. Dat rapport had een andere invalshoek dan het onderzoek van het Huis. Aan de ene kant is het rapport van de Nationale Ombudsman achterhaald door hetgeen het Huis nu heeft gezegd. Er zijn bijvoorbeeld getuigen gehoord die destijds niet zijn gehoord. Aan de andere kant is het rapport van de Nationale Ombudsman beperkt als het gaat om gedragingen van de overheid. Het rapport zag enkel op de door de BVD opgelegde geheimhoudingsplicht in het kader van het ontslag.

persoonlijke levenssfeer vraagt of het rapport van de Nationale Ombudsman naar de mening van de heer Veerman ook is achterhaald als het gaat om handelen van de overheid.

persoonlijke levenssfeer licht toe dat de Nationale Ombudsman destijds beperkt onderzoek heeft gedaan (alleen naar de opgelegde geheimhouding).

persoonlijke levenssfeer concludeert dat wordt ingebracht dat het rapport niet achterhaald is maar dat wordt gesteld dat het beperkt is en er andere gedragingen van de overheid zijn die niet zijn onderzocht. De vraag is welke benadeling er is ervaren door welke gedragingen van de overheid.

De heer Veerman vertelt dat hij in de Bijlmer strafgevangenis is verhoord in de aanwezigheid van 10-12 mensen. Hij had een brief ontvangen dat hij zou worden gehoord als getuige. Toen hij daar kwam, werd gevraagd of hij wel begreep waarom hij ontslagen was. Er werd tegen hem gezegd dat dit kwam doordat hij had verteld over de heer Khan en de ultracentrifuge. Daar had hij zijn mond over moeten houden. Dat hij is ontslagen zou zijn eigen schuld zijn en hij zou dom zijn als hij dat nog niet begreep.

De heer Veerman wenst het volgende toe te voegen aan het verslag:

Ik heb toen meteen gezegd dat dan mijn ontslag niet rechtsgeldig is, dat zijn geen gronden om iemand te ontslaan volgens mij, ook denk ik dat de overheid met Stork heeft samengewerkt aan het ontslag. Door mij is toen verder verteld dat ik gescreend ben en dat daar verplichtingen aan zijn verbonden, ik heb toen verteld wat er plaats heeft gevonden (alle tekeningen en rapporten bij Khan thuis de communicatie van Leuven

persoonlijke levenssfeer *en hulp, de reis van de directie van Stork naar Pakistan*

en de opdrachten van Khan aan Stork de technische mensen uit Pakistan voor training bij Stork de verkoop van UC techniek aan CERN te Geneve allemaal staatsgeheim. Ik kreeg als antwoord dat ik er niets mee te maken had, dat regelen andere mensen en u houdt er vanaf nu uw mond over helemaal. Ik heb verteld dat ik het er niet mee eens was omdat er zeer ernstige strafbare feiten gepleegd zijn, de aanwezige mensen vertelden mij dat zij de dienst uitmaakten en niemand anders. Ik vertelde dat ik handelde volgens de wet en mijn verplichting waarvoor ik heb getekend, echter weer vielen andere mensen mij aan: "U dient uw mond dicht te houden, dat verplichten wij u" (dat ging steeds zo en erger). Op eens gingen er ook andere onderwerpen een rol spelen: het grote internationale aanzien van de Staat Der Nederlanden. Als dit openbaar zou worden leiden we heel veel schade, en meer van dergelijk onderwerpen.

Aan het eind van de middag werd dit bevestigd door de heer Michiels. De heer Veerman is daar onder druk gezet door overheidsfunctionarissen, waaronder mensen van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (voorloper van de AIVD, hierna: BVD) en rijksrecherche. De heer Michiels had de regie over dat gesprek.

De heer Veerman heeft het idee dat er daar strafbare feiten zijn gepleegd. Hij had verwacht dat hij als getuige voor het verhoor een eed had moeten afleggen en dat er allerlei vragen aan hem zouden worden gesteld. Dat is niet gebeurd. Ook is hij niet op het recht op een advocaat geweest. Hij vond het een beangstigende dag. Hij kon niet weglopen omdat de deuren op slot waren gedraaid. Dat heeft hij zelf geconstateerd toen hij wilde weglopen, maar de deur niet kon openmaken.

De heer Veerman wenst het volgende toe te voegen/wijzigen:

De heer Veerman weet dat er daar strafbare feiten zijn gepleegd. Hij had verwacht dat hij als getuige voor het verhoor een eed had moeten afleggen en dat er allerlei vragen aan hem zouden worden gesteld. Dat is niet gebeurd. Ook is hij niet op het recht op een advocaat geweest. Hij vond het een beangstigende dag. Hij kon niet weglopen omdat de deuren op slot waren gedraaid. Dat heeft hij zelf geconstateerd toen hij wilde weglopen, maar de deur niet kon openmaken, de deuren zaten op slot, hij kreeg als antwoord: Wij bepalen wanneer u weer weg mag.

Hij herinnert zich dat **persoonlijke levenssfeer** (de advocaat van Stork) naast hem zat en dat die erop zat te hameren dat hij het belang van Stork in de gaten moest houden.

Het gebeuren op deze dag is een voorbeeld van de benadeling die de heer Veerman heeft ervaren. Hij is daar weg gegaan met het gevoel dat de Staat der Nederlanden hem abnormaal heeft behandeld.

De heer Veerman heeft de heer Michiels na die dag nog vaak gebeld. Hij had zijn mobiele telefoonnummer gevonden. Hij zou Michiels graag dagvaarden voor wat

er die dag is gebeurd. Michiels is helaas overleden en wilde er destijds niet verder met de heer Veerman over praten.

persoonlijke levenssfeer vraagt of de heer Veerman de brief waarmee hij is opgeroepen als getuige nog in zijn bezit heeft. Dat is het geval. persoon die levenssfeer verzoekt om een kopie van de brief om als getuige te verschijnen. De heer Veerman zegt toe die op te zullen sturen. persoonlijke levenssfeer vraagt of er van de dag ook een verslag is gemaakt.

De heer Veerman kent geen verslag van de bijeenkomst. Hij geeft aan dat hij toen nog niet zo mondig was. Hij heeft in de bijeenkomst gezegd dat hij naar de Telegraaf zou gaan.

persoonlijke levenssfeer vult aan dat er veel druk is uitgeoefend. Stork, de BVD en rechercheurs waren daar aanwezig.

De heer Veerman denkt dat hij hier een schadevergoeding voor kan krijgen. Hij geeft aan geen jurist te zijn, maar heeft het gevoel dat wat daar is gebeurd niet mag. Hij is gegijzeld, werd de mond gesnoerd en mocht niet weg.

persoonlijke levenssfeer vraagt de heer Veerman of hij nog meer namen heeft van de aanwezigen.

De heer Veerman weet alleen de namen van persoon die levenssfeer en Michiels. Naar zijn idee moet de overheid daar een verslag van hebben. Hij heeft later nooit een verslag gezien.

persoonlijke levenssfeer vraagt of ze het goed begrepen heeft dat de heer Veerman van tevoren een brief heeft gekregen dat hij zou worden gehoord.

De heer Veerman geeft aan dat hij eerst werd gebeld met de mededeling dat van hem werd verwacht aanwezig te zijn bij het verhoor in de Bijlmergevangenis. Hij kon zelf de keuze maken vrijwillig te komen en anders dan zou hij met een wagen worden gehaald.

persoonlijke levenssfeer vraagt wie deze telefonische mededeling deed. En van welke organisatie die persoon was.

De heer Veerman geeft aan dit niet meer te weten maar door deze mededeling maar naar het verhoor te zijn gegaan.

persoonlijke levenssfeer vraagt wanneer de brief over het verhoor is verzonden. De heer Veerman geeft aan dat de brief volgens hem na het telefoongesprek volgde.

persoonlijke levenssfeer vraagt of het telefoongesprek dus voorafgaand aan de brief heeft plaatsgevonden. De heer Veerman beantwoordt dit bevestigend.

persoonlijke levenssfeer vat samen dat de benadeling er volgens de heer Veerman vooral uit bestond wat er die dag gebeurde: de intimidatie, de manier waarop er druk werd gezet en de inhoud van wat er werd gezegd. Hij vraagt of er voor de heer Veerman bepaalde consequenties waren verbonden aan dat gesprek of dat er bepaalde gevolgen uit voortvloeiden.

De heer Veerman zegt dat dit niet is genoemd. Het zwaartepunt was dat hij wist over Stork, Khan en de ultracentrifuge en dat hij daar zijn mond over moest houden.

De heer Veerman geeft aan dat men precies wist waarom hij ontslagen was en er daardoor vanuit gaat dat er een bepaalde relatie tussen de overheid en zijn ontslag is. Hij acht daardoor zijn ontslag niet wettig.

persoonlijke levenssfeer vult aan dat de intimidatie heel lang is door gegaan. Het is begonnen bij zijn werkgever, nog vóór het ontslag, en is daarna doorgegaan. Daar zijn meer voorbeelden van. persoonlijke levenssfeer vraagt die voorbeelden te noemen.

De heer Veerman vertelt dat hij thuis veel bezoek heeft gehad van BVD-mensen, zowel in zijn woning in Laren als later bij hem thuis in Huizen. Hij geeft aan dat dit intimiderende gesprekken waren, die uitvloeiden in de veronderstelling van de BVD dat hij medeplichtig zou zijn aan de spionageactiviteiten van de heer Khan.

persoonlijke levenssfeer vraagt om hoeveel bezoeken het naar schatting ging. De heer Veerman geeft aan dat hij op zijn verjaardag op zijn slaapkamer met vier BVD-mensen zat terwijl beneden het feestje gaande was. Ze waren altijd met zijn tweeën of drieën. persoonlijke levenssfeer zat daar altijd bij. persoonlijke levenssfeer heeft zich na 40 jaar zelf gemeld bij het Huis voor Klokkenuiders, omdat hij vond dat de heer Veerman in de hele procedure met de BVD heel erg op zijn kop gezeten is. Hij heeft zich bij het Huis gemeld en een verklaring afgelegd over hoe bijzonder intimiderend de heer Veerman is benaderd door zijn collega's.

persoonlijke levenssfeer vraagt of persoonlijke levenssfeer benaderbaar is. De heer Veerman geeft aan dat persoonlijke levenssfeer een zwijgplicht heeft tot aan zijn overlijden.

persoonlijke levenssfeer vraagt waar persoonlijke levenssfeer indertijd werkte. De heer Veerman antwoordt dat hij het project van de ultracentrifuge onder zich had als rechercheur bij de Rijksrecherche.

persoonlijke levenssfeer vraagt of de heer Veerman direct van persoonlijke levenssfeer heeft vernomen dat hij richting het Huis is gestapt.

persoonlijke levenssfeer antwoordt dat dit uit het onderzoek van het Huis volgt.

persoonlijke levenssfeer stelt dat in de stukken van het Huis geen naam wordt genoemd. Er is sprake van een oud-inspecteur die vanuit zijn eigen herinnering iets over de zaak weet te melden.

persoonlijke levenssfeer licht toe dat persoonlijke levenssfeer zichzelf heeft gemeld bij het Huis en bij ~~persoonlijke levenssfeer~~. Zij weet dat dit degene is die in het rapport wordt genoemd.

persoonlijke levenssfeer vraagt of persoonlijke levenssfeer persoonlijke levenssfeer ook kan bereiken. Dit is het geval.

De heer Veerman geeft aan dat bij hem naast de bezoeken thuis ook invallen hebben plaatsgevonden. **persoonlijke levenssfeer** vraagt nogmaals hoe vaak die gesprekken zijn gevoerd.

De heer Veerman geeft aan dat dat volgens hem wel meer dan tien keer is gebeurd. Zo'n tien keer in Laren en zo'n tien keer in Huizen. Hij moest ook weleens mee naar het politiebureau om daar te worden verhoord. Ook bij het GAK (zijn latere werkgever, nu: UWV) stonden regelmatig drie mensen op de stoep voor de heer Veerman. Dat was ook wel ongeveer 10 keer. Bij het GAK was een apart kantoor ingericht waar de heer Veerman dan steeds werd verhoord. In die verhoren werden er steeds stukjes beantwoord. Men keek dan of daar een kloppend verhaal in zat. Bij het GAK kwamen steeds dezelfde mensen langs. Thuis waren het elke keer andere mensen. Alleen **persoonlijke levenssfeer** was er steeds bij.

persoonlijke levenssfeer vraagt waarin het element van benadeling zit in die gesprekken.

De heer Veerman geeft aan dat dit zat in de manier waarop de intimidatie plaatsvond. Hij moest overal een antwoord op geven. Er werd gedacht dat hij medeplichtig was aan spionage. Daar hadden de vragen betrekking op.

persoonlijke levenssfeer vat samen dat de heer Veerman in de gesprekken die met hem zijn gevoerd stelselmatig onderdrukking en intimidatie heeft ervaren en dat dat hetgeen is dat de heer Veerman de overheid verwijt.

De heer Veerman geeft aan dat er nog meer is. Het is hem ook gebeurd dat als hij de grens over ging, dat hij werd aangehouden. Een van de grootste voorbeelden is dat hij met zijn gezin door Noord-Italië reed en op de autobaan door 20 tot 30 gewapende militairen werd klemgereden en gegijzeld. Ook in Baltimore, waar zijn dochter studeerde, werd hij na een vliegreis opgevangen door agenten. Daar werd hij gedurende 3 à 4 uur ondervraagd wat hij kwam doen in Amerika. Het Huis heeft hem verteld dat hij in een bepaald systeem was gezet. Ook in Boedapest werd hij aangehouden door politie en werd hem gevraagd wat hij daar kwam doen.

persoonlijke levenssfeer vult aan dat dit een aantal keer is gebeurd in het buitenland, omdat de heer Veermans in een systeem was gezet door de Nederlandse overheid. Daar hebben de heer Veerman en **persoonlijke levenssfeer** bij het Huis over gesproken. **persoonlijke levenssfeer** vraagt of dit een vastgesteld feit is of dat dit een aanname of interpretatie is. **persoonlijke levenssfeer** geeft aan dat het een interpretatie was dat er een signalering in een systeem is gezet. Het Huis heeft dat niet vastgesteld of onderzocht. Dit is een van de voorbeelden. De heer Veerman kan hier nu rustig over vertellen, maar hij heeft wel veel jaren last van stress en angst gehad. Dit is begonnen voor het ontslag en de druk komt niet alleen door de werkgever.

De heer Veerman vertelt dat toen de heer Khan in 1976 weg ging en niet meer terugkwam, hij in de week daarna bezoek op het kantoor kreeg van BVD-mensen.

Daar werden in het bijzijn van de directie van Stork en Stork/FDO vragen gesteld wat hij vond van de heer Khan. Daar heeft de heer Veerman verteld dat de heer Khan alle kennis van de ultracentrifuge meegenomen heeft naar Pakistan en in Lahore een kopie van de UCN Almelo aan het bouwen is. Dat is de eerste keer geweest dat de heer Veerman expliciet heeft gesproken over wat hij wist en vermoedde over Abdul Khan.

persoonlijke levenssfeer stelt vast dat het voor de heer Veerman daar is begonnen: het bezoek van de BVD een week nadat de heer Khan vertrokken was. Dus voor het ontslag van de heer Veerman in 1976. De heer Veerman bevestigt dat dit het eerste bezoek was van de BVD. Hij vertelt dat hem werd gezegd dat hij woorden terug moest nemen dat Khan aan het spioneren was. Hij had allemaal informatie waaruit hij dat kon opmaken. Ook is hij uitgenodigd door de Pakistaanse regering om Pakistan te bezoeken. De heer Veerman schreef een lange tijd brieven met de heer Khan. Toen zijn er thuis indringende bezoeken geweest, want de BVD wilde die brieven van de heer Khan van Veerman hebben. Uit die brieven kon de heer Veerman opmaken dat de heer Khan aan het spioneren was geweest en hoe ver hij was met de bouw. Die brieven wilde hij daarom niet afgeven aan de BVD. Toen heeft hij de gesprekken met de heer Khan afgebroken.

persoonlijke levenssfeer vraagt waarom de BVD die brieven wilde hebben. De heer Veerman licht toe dat zij het hele verhaal over de ultracentrifuge niet in publicaties wilden zien. Die brieven moesten verbrand worden. Ze hebben toen twee, drie keer invallen in huis gedaan om die brieven te vinden. Daarvoor hadden ze dan een papier dat ze hem voorhielden.

persoonlijke levenssfeer vraagt of de heer Veerman dat papier weleens heeft gekregen of gezien. De heer Veerman antwoordt dat dat niet het geval is. Hij was daar toen niet mondig genoeg voor.

persoonlijke levenssfeer vat samen dat de heer Veerman voorbeelden heeft gegeven van de Bijlmerbajes, de gesprekken en invallen bij hem thuis en de situaties in het buitenland waar de heer Veerman is gehoord door autoriteiten. Hij vraagt of er nog andere voorbeelden zijn.

De heer Veerman geeft aan dat het vooral die controles waren bij de grens die hij steeds kreeg. Later bleek volgens de heer Veerman dat dat allemaal acties zijn die worden uitgevoerd omdat hij in een vervolgsysteem zat waar de BVD hem in heeft gezet.

persoonlijke levenssfeer geeft aan niet te weten of dat zo was en of dat daarvoor de reden was, omdat dat is niet vastgesteld. **persoonlijke levenssfeer** licht toe dat hij geen systeem kent van inlichtingendiensten waarin internationaal mensen worden gesignaleerd, wel kent hij een opsporingssysteem vanuit Justitie. **persoonlijke levenssfeer**

persoonlijke levenssfeer vraagt of het mogelijk zou zijn dat door de Rijksrecherche is gekeken naar een eventuele rol van de heer Veerman in de zaak van de atoomspionage en of hij niet in de strafzaak zou moeten worden betrokken. De heer Veerman vindt dat hij op een gigantische manier op zijn kop is gezeten door de overheid. Of dat nou rijksrecherche is, of de BVD. Hij is alsmaar onder druk gezet.

persoonlijke levenssfeer vraagt of de heer Khan, als hij in Nederland was geweest, ook niet flink op zijn kop zou zijn gezeten. De heer Veerman geeft aan dat dit niet het geval was. De heer Khan ging naar Pakistan en kwam drie maanden later per vliegtuig naar Brussel, huurde een auto en ging vervolgens heel Nederland door om zijn zaken te doen. Er zijn mensen die toen de overheid hebben gewaarschuwd, maar ook zij kregen te horen dat ze hun mond moesten houden.

persoonlijke levenssfeer geeft aan dat het mogelijk is dat mensen in het netwerk van een verdachte door justitie ook onder de loep worden genomen en worden verhoord. Hij vraagt of de heer Veerman zich zou kunnen voorstellen dat er op een bepaald moment op die manier naar hem is gekeken. De heer Veerman geeft aan dat de heer Khan naar Pakistan ging en direct daarna de BVD-mensen bij hem op visite kwamen. De directie van Stork en FDO gingen naar Pakistan toe om te overleggen over opdrachten van de heer Khan, voor de bouw van staatsgeheime apparatuur. Bij Stork en FDO werd dat in elkaar gezet en verscheept naar Khan. De heer Khan had vrije toegang tot Europa en werd niet op zijn kop gezeten. Terwijl hij wél op zijn kop werd gezeten.

persoonlijke levenssfeer vraagt of hij het goed samenvat dat het op de kop zitten, het onder druk zetten datgene is wat de heer Veerman de overheid kwalijk neemt. Hij vraagt naar de benadeling die de heer Veerman hiervan heeft ondervonden. De heer Veerman geeft aan dat zijn ontslag door overheid en werkgever in scene is gezet. Ze hebben – denkt de heer Veerman – handjeklap gedaan om hem zo snel mogelijk de deur uit te gooien. Dat heeft hem zijn loopbaan gekost.

persoonlijke levenssfeer vraagt waarop de heer Veerman baseert dat de overheid en de werkgever handjeklap hebben gedaan. Het Huis zegt daar niks over. Het Huis heeft gekeken naar rol van de werkgever en had daar dan ook iets kunnen zeggen over een eventueel samenspannen van de werkgever met een overheidsorganisatie.

persoonlijke levenssfeer geeft aan dat het Huis dat niet heeft gedaan. Ze hebben wel gezegd dat het aannemelijk is dat de reden die gegeven is voor het ontslag, niet de daadwerkelijke reden is. Het Huis heeft alleen gekeken naar de werkgever en niet naar wat de overheid heeft gedaan.

persoonlijke levenssfeer zegt dat niet te begrijpen. Als er zou zijn samenspannen zou dat zowel aan de kant van de overheid als van de werkgever zijn geweest en aangezien het Huis de werkgeverskant heeft onderzocht zou het Huis ook dat

samenspannen hebben kunnen benoemen als zij daartoe aanleiding zou hebben gezien. Het Huis heeft echter alleen geconcludeerd dat de werkgever een andere reden heeft gegeven en niet dat de werkgever heeft samengespannen met een overheidsorganisatie.

De heer Veerman voegt toe dat **persoonlijke levenssfeer** daar wel iets over heeft gezegd. Het ontslag van de heer Veerman was totaal niet gegrond en de heer Veerman is opgeofferd door overheid en werkgever. Dit staat in de verhoren van het Huis.

persoonlijke levenssfeer zegt dat niet te hebben gelezen in het rapport.

persoonlijke levenssfeer komt terug op de mogelijke aandacht van justitie voor de heer Veerman. De intimidatie is begonnen voor het ontslag. Tijdens zijn dienstverband moest de heer Veerman bij de directie komen en daar was de BVD al bij betrokken. Toen werd er al gezegd dat de heer Veerman zijn mond moest houden over alles rondom Khan. **persoonlijke levenssfeer** weet niet of toen is gezegd dat hij als verdachte werd gezien. De heer Veerman zegt dat dat volgens hem niet zo is.

persoonlijke levenssfeer heeft eerder samengevat dat de heer Veermans het de overheid kwalijk neemt dat hij op zijn kop is gezeten en onder druk is gezet. Dat hij zich geïntimideerd voelde is een gevoel en laat zich niet betwisten. In de Kamervragen is gevraagd naar genoegdoening. Heeft de heer Veerman een beeld waarop dan wordt gedoeld; wat zou de genoegdoening zijn die daarbij zou kunnen komen kijken? Wat is dan het nadeel dat door de heer Veerman is ondervonden?

De heer Veerman geeft aan dat hij zijn werk kwijt is geraakt en dat dat privé ook een hele toestand was. Hij kwam van zijn huwelijksreis terug en toen stond er iemand op de stoep om te vragen waarom hij geen werk meer had. Omdat hij niet over zijn werk sprak met zijn omgeving, door de opgelegde geheimhouding, gingen mensen heel erg aan hem twifelen. Ook zijn familie en vrouw. Op vragen vanuit zijn omgeving kon hij geen antwoord geven.

persoonlijke levenssfeer vraagt of dit door de BVD kwam of de aard van het werk van de heer Veerman waar hij een geheimhoudingsverklaring voor had getekend. De heer Veerman geeft aan dat dit kwam door de bezoeken van de BVD en dat hij niet vertelt over iets wat geheim is.

persoonlijke levenssfeer concludeert dat de heer Veerman aangeeft dat hij in zijn persoonlijke contacten hinder heeft ondervonden en zich beperkt voelde. De heer Veerman zegt dat hij erg boos is geweest omdat hij nooit over zijn werk sprak. Alles veranderde in zijn leven. Hij stond als sporter bekend in zijn omgeving en kwam nu tevoorschijn als heel ander figuur. Dat bracht veel argwaan en wantrouwen. Hij moest bij de familie van zijn vrouw een avond komen praten om uit te leggen wat er aan de hand was.

persoonlijke levenssfeer vult aan dat zijn carrière ten einde was, dat hij bij het GAK lastig werd gevallen en dat dit erg lang tot veel stress en spanning heeft geleid.

In de loop van de jaren is de heer Veerman mondiger geworden. Dat was hij 40 jaar geleden niet.

De heer Veerman licht toe dat hij de eerste drie à vier jaar heel veel angst heeft gehad van de verhoren.

persoonlijke levenssfeer vult aan dat dit zijn hele leven heeft beïnvloed.

De heer Veerman geeft aan dat het een geluk was dat hij bij UWV terecht kon, maar dat hij het niet gewend was om de hele dag op kantoor te zitten.

persoonlijke levenssfeer vraagt wat de heer Veerman als technicus bij FDO deed. De heer Veerman geeft aan dat hij fijnmechanische techniek heeft gestudeerd en bij Stork/FDO in het technisch laboratorium allerlei problemen moest oplossen. Op een gegeven moment zochten ze daar iemand die alles fotografisch kon vastleggen. De heer Veerman heeft toen uitgezocht wat ze moesten aanschaffen en heeft toen geleerd om te fotograferen. Hij werd fotograaf bij Stork. Hij nam Khan overal mee naar toe, totdat hij door had dat het de verkeerde kant op ging.

Eerder heeft de heer Veerman met zijn directe manager **persoonlijke levenssfeer** die met hem in zijn auto meereed weleens gesproken over het feit dat er veel buitenlanders in dienst waren. Hij durfde nog geen melding te maken van de vermoedens die hij had t.a.v. de heer Khan. De managers hadden samen met de heer Khan gestudeerd en kenden elkaar en de heer Veerman dacht dat ze elkaar zouden dekken. Daarom heeft hij gewacht tot na het vertrek van de heer Khan om met de directie te praten over wat hij wist en vermoedde. De heer Veerman denkt dat de overheid en Stork handjeklap hebben gedaan, omdat de spullen naar Pakistan toe moesten.

De heer Veerman geeft aan dat hij een e-mail heeft van Stork, waarin staat dat met name de rol van Stork niet echt professioneel is geweest. Hij leest voor: "Zo hebben we het Ministerie van Economische Zaken van alles op de mouw gespeld en zijn een aantal medewerkers van Stork op snoepreisje naar Pakistan geweest."

persoonlijke levenssfeer vraagt hoe dit bericht dat Stork heeft zitten jokken tegen het Ministerie van Economische Zaken te rijmen is met wat de heer Veerman aanvoert over het handjeklap spelen tussen Stork en de overheid. Dat lijkt hem niet met elkaar in overeenstemming.

De heer Veerman geeft aan dat er meer kanalen zijn binnen de overheid. Het werd hem door de overheid kwalijk genomen dat hij zijn vermoedens meldde.

persoonlijke levenssfeer vraagt of er nog dingen zijn die niet zijn besproken die de heer Veerman de overheid aanreken.

De heer Veerman denkt van niet. Hij reken het de overheid aan dat hij heel ander werk moest gaan doen.

persoonlijke levenssfeer vertaalt dit naar oorzaak en gevolg. Oorzaak dat de heer Veerman ander werk moest gaan doen, is zijn ontslag. Het rapport van het Huis

zegt dat het aannemelijk is dat de werkgever andere redenen heeft aangevoerd voor het ontslag en dat de heer Veerman is benadeeld. Het Huis zegt dat dat door de werkgever is veroorzaakt. Over samenspannen met de overheid en de werkgever zegt het Huis niets. Dat zou betekenen dat het door de werkgever is veroorzaakt dat de heer Veerman ander werk moest gaan zoeken. Het nadeel wat daarbij is ondervonden zou dan zijn niet veroorzaakt door de overheid maar door de werkgever.

persoonlijke levenssfeer licht toe dat het Huis ver is gebleven van de rol van de overheid. Onderbelicht is gebleven dat de overheid daar wel degelijk een rol in heeft gespeeld. Het Huis is niet bevoegd om dat te onderzoeken. De BVD was al betrokken in gesprekken voor het ontslag, waarbij de heer Veerman onder druk is gezet om zijn mond te houden. De BVD heeft daar dus wel een rol in gespeeld. Uiteindelijk is het de werkgever die hem ontslaat. Na het ontslag is dit ook bevestigd in de Bijlmerbajes. De heer Veerman heeft hier heel zijn leven last van gehad.

persoonlijke levenssfeer vraagt nog aandacht voor wat er nog te onderzoeken valt. Dat is best lastig na zo'n lange tijd. We hebben bijvoorbeeld geen verslag van wat er zich heeft afgespeeld in de Bijlmerbajes, de heer Michiels is overleden en we weten niet wie daar allemaal bij waren. **persoonlijke levenssfeer** geeft aan niet te weten of te achterhalen is wat daar precies is gezegd, en ook in de gesprekken die voorafgaand aan het ontslag gevoerd zijn.

De heer Veerman vindt het vreemd dat er geen verslag is van het gesprek in de Bijlmerbajes.

persoonlijke levenssfeer geeft aan dat hij het vooralsnog als een feit beschouwt dat er geen verslag is.

De heer Veerman geeft aan dat het voor hem ook heel vreemd overkwam dat hij in de jaren 76-80 in de Tweede Kamer kwam en dat er toen iemand van een politieke partij naar hem toe kwam met het bericht: "Wat jij doet is heel erg goed. Ik kan veel voor jou betekenen en ik kan wel verder gaan maar dat kost mij mijn kop. Alles op dat niveau wordt niet gerapporteerd, maar gaat met telefoontjes." De heer Veerman denkt dus dat die 12-14 mensen die met hem aan de gang zijn gegaan uit veiligheidsoverwegingen niets hebben gerapporteerd.

persoonlijke levenssfeer geeft aan dat het lastig is het een en ander te onderzoeken. De heer Veerman heeft gezegd dat hij een brief heeft waarmee hij als getuige is opgeroepen. Die geeft misschien aanknopingspunten. De heer Veerman zal die opzoeken.

persoonlijke levenssfeer geeft nog aan dat er recent met de CTIVD twee gesprekken zijn gevoerd bij de afdeling klachtbehandeling. Daar gaan ze mogelijk onderzoek doen.

persoonlijke levenssfeer vraagt of de heer Veerman in het verleden heeft geklaagd over gedragingen van de overheid. De Ombudsman heeft in 1983/1986 een klacht behandeld, maar daarbuiten is er nooit een procedure geweest om gedragingen van de overheid nader te onderzoeken. Hij vraagt of daar een bijzondere reden voor was.

De heer Veerman geeft aan dat hij heeft afgesproken dat hij zou wachten op de totstandkoming van de Wet Huis voor Klokkenluiders. Dan zou hij zich melden bij het Huis.

persoonlijke levenssfeer vraagt of de heer Veerman in de jaren 80 niet meer gedragingen van de overheid aan een klacht wilde onderwerpen.

persoonlijke levenssfeer licht toe dat het voor een burger die zich al geïntimideerd voelde een hele stap is om dat te doen.

persoonlijke levenssfeer geeft aan dat er wel een klacht is ingediend bij de Ombudsman voor het ontslag en de rol van de BVD daarbij. Dat was een beperkt onderzoek, maar over die gedraging is wel een klacht ingediend. De drempel om een klacht in te dienen is daar wel overgegaan, maar niet over andere gedragingen. Het is lastig om 40 jaar later nog onderzoek te doen. **persoonlijke levenssfeer**

persoonlijke levenssfeer bijvoorbeeld had zich vast meer herinnerd in 1986 en dan had hij misschien nog stukken gehad.

persoonlijke levenssfeer begrijpt dat het tijdsverloop verder onderzoek belemmert.

Voor het Huis is dit ook een drempel geweest, maar die hebben uiteindelijk besloten om het wel te onderzoeken en dat is gelukt. Ze geeft verder aan dat **persoonlijke levenssfeer** van de CTIVD ook heeft gezegd dat het lang geleden is, maar dat het tijdsverloop geen reden is om het niet te onderzoeken, maar uiteraard met de beperkingen die dat met zich mee brengt. Dat kan niet anders, er zijn mensen die betrokken waren overleden. Het Huis had daarom ook gezegd dat ze het onderzoek wellicht halverwege moeten afbreken omdat ze niet verder komen. Uiteindelijk konden ze het gewoon afronden.

persoonlijke levenssfeer vraagt of er nog dingen niet gezegd zijn die de heer Veerman of **persoonlijke levenssfeer** nog zou willen zeggen.

De heer Veerman en **persoonlijke levenssfeer** antwoorden ontkennend.

persoonlijke levenssfeer geeft aan dat van dit gesprek een verslag wordt gemaakt en dat er over het vervolg moet worden nagedacht. Daarbij zal ook de brief die de heer Veerman nog opzoekt worden betrokken. Het verslag zal aan de heer Veerman worden gestuurd en hij kan daarop uiteraard nog reageren. Over een vervolg kan hij nu niets zeggen. Mocht de heer Veerman nog iets willen toevoegen dat hij is vergeten en hem later te binnen schiet of iets niet goed is begrepen, dan horen wij dat graag. **persoonlijke levenssfeer** dankt voor het delen van het verhaal van de heer Veerman.